

Normă finală
Noiembrie 2012

Standardul Internațional de Educație (IES) 6

**Dezvoltarea profesională
inițială – evaluarea
competenței profesionale
(revizuit)**

Tradus și
republicat de:

Contați pe Noi. Contați, cu Noi.
Întotdeauna!

International Accounting
Education
Standards Board

Acest document a fost elaborat și aprobat de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB).

IAESB elaborează standarde de educație, îndrumări și documente informative cu privire la educația anterioară obținerii calificării, pregătirea profesioniștilor contabili și educația și dezvoltarea profesională continuă.

Obiectivul IAESB este de a servi interesul public prin normalizarea de standarde de educație de înaltă calitate pentru profesioniștii contabili și prin facilitarea convergenței standardelor internaționale și naționale de educație.

Structurile și procesele care susțin operațiunile IAESB sunt facilitate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC).

Drepturi de autor © noiembrie 2012 ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Pentru informații referitoare la drepturile de autor, mărcile înregistrate și permisiuni, a se vedea pagina 10.

STANDARDUL INTERNAȚIONAL DE EDUCAȚIE 6 (REVIZUIT)

(În vigoare de la 1 iulie 2015)

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ INIȚIALĂ- EVALUAREA COMPETENȚEI PROFESIONALE

CUPRINS

	Punctul
Introducere	
Domeniul de aplicare al prezentului Standard	1-5
Data intrării în vigoare	6
Obiectiv	7
Dispoziții	
Evaluarea formală a competenței profesionale	8
Principii de evaluare	9
Dovezi care pot fi verificate	10
Material explicativ	
Domeniul de aplicare al prezentului standard	A5-A8
Obiectiv	A4
Evaluarea formală a competenței profesionale	A5-A8
Principii de evaluare	A9-A20
Dovezi care pot fi verificate	A21-A22

Introducere

Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea: punctele A1 - A3)

1. Prezentul Standard Internațional de Educație (IES) prescrie dispozițiile pentru evaluarea competenței profesionale care trebuie demonstrată de candidații la titlul de profesionist contabil până la finalul dezvoltării profesionale inițiale (DPI).
2. Prezentul IES se adresează organismelor membre ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC). Organismele membre IFAC au responsabilitatea de a evalua dacă persoanele care candidează la titlul de profesionist contabil au obținut nivelul adecvat de competență profesională până la finalul DPI. În plus, prezentul IES poate fi util pentru organizațiile educaționale, angajatori, organismele de reglementare, autorități guvernamentale și orice alte părți interesate care susțin educația și dezvoltarea candidaților la titlul de profesionist contabil.
3. În contextul IES-urilor, evaluarea reprezintă stabilirea nivelului de competență profesională obținută prin educație și dezvoltare. DPI reprezintă educația și dezvoltarea prin intermediul căreia candidații la titlul de profesionist contabil dobândesc inițial competența necesară pentru a îndeplini un rol de profesionist contabil. Educația și dezvoltarea reprezintă, însă, un proces continuu de dezvoltare și menținere a competenței profesionale pe tot parcursul carierei unui profesionist contabil și, prin urmare, continuă prin Dezvoltarea Profesională Continuă (DPC). Pe parcursul DPI, accentul este pus pe dobândirea competenței profesionale. Pe parcursul DPC, accentul este pus pe dezvoltarea și menținerea competenței profesionale.
4. Prezentul IES specifică dispozițiile pentru evaluarea competenței profesionale, în timp ce
 - IES 2, Dezvoltarea profesională inițială—competențe tehnice (2015), IES 3, Dezvoltarea profesională inițială—aptitudini profesionale (2015), și IES 4, Dezvoltarea profesională inițială—valori, etică și atitudini profesionale (2015) specifică dispozițiile de evaluare relevante pentru domeniile lor țintă din cadrul DPI;
 - IES 5, Dezvoltarea profesională inițială—experiență practică (2015) specifică dispozițiile pentru evaluarea experienței practice; și
 - IES 8, Dezvoltarea profesională pentru partenerii de misiune responsabili de auditul situațiilor financiare specifică dispozițiile de evaluare a candidaților pentru funcția de partener al misiunii.
5. Definițiile și explicațiile referitoare la termenii cheie utilizați în IES-uri și în *Cadrul general pentru Standardele Internaționale de Educație pentru profesioniștii contabili* și candidații la titlul de profesionist contabil sunt prezentate în *Glosarul de termeni* al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB).

Data intrării în vigoare

6. Prezentul IES intră în vigoare de la 1 iulie 2015.

Obiectiv (a se vedea: punctul A4)

7. Obiectivul unui organism membru IFAC este de a stabili măsura în care candidații la titlul de profesionist contabil demonstrează un nivel corespunzător de competență profesională până la finalul DPI pentru a putea îndeplini un rol de profesionist contabil.

Dispoziții

Evaluarea formală a competenței profesionale (a se vedea: punctele A5-A8)

8. Organismele membre IFAC trebuie să evalueze formal măsura în care candidații la titlul de profesionist contabil au obținut un nivel corespunzător de competență profesională până la finalul DPI, pe baza rezultatelor aferente unei game ample de activități de evaluare desfășurate pe parcursul DPI.

Principii de evaluare (a se vedea: punctele A9-A20)

9. Organismele membre IFAC trebuie să proiecteze activități de evaluare cu niveluri înalte de fiabilitate, validitate, echitate, transparență și suficiență în cadrul programelor de educație profesională contabilă.

Dovezi care pot fi verificate (a se vedea: punctele A21 și A22)

10. Organismele membre IFAC trebuie să își bazeze evaluarea competenței profesionale a candidaților la titlul de profesionist contabil pe dovezi care pot fi verificate.

Material explicativ

Domeniul de aplicare al prezentului standard (a se vedea: punctele 1-5)

- A1. Competența profesională poate fi descrisă și clasificată în mai multe moduri. În contextul IES-urilor, competența profesională reprezintă capacitatea de a îndeplini un rol conform unui standard definit. Competența profesională constă în competențe tehnice, aptitudini profesionale și valorilor, etică și atitudini profesionale. Fiecare arie de competență profesională este deschis mai detaliat de un set de obiective educaționale în IES-ul relevant.
- A2. Pe parcursul DPI, evaluarea poate fi desfășurată de mai multe părți interesate, inclusiv organismele membre IFAC, angajatorii, organismele de reglementare, organismele care acordă licențe, universitățile, colegiile și furnizorii privați de educație. Deși evaluarea competenței profesionale pe parcursul DPI este responsabilitatea organismelor membre IFAC, alte părți interesate pot contribui substanțial la activitățile de evaluare.
- A3. Profesiștii contabili continuă să învețe pe tot parcursul vieții pentru a-și dezvolta și menține competența profesională relevantă pentru rolul lor, pe parcursul DPC. Modificările în mediul de activitate, progresul în carieră sau alte roluri noi pot necesita creșterea nivelului de competență și dobândirea de noi competențe de către profesiștii contabili. Aceste aspecte sunt acoperite de IES 7: *Dezvoltarea profesională continuă*.

Obiectiv (a se vedea: punctul 7)

- A4. Stabilirea măsurii în care un candidat la titlul de profesionist contabil demonstrează un nivel corespunzător de competență profesională până la finalul DPI servește mai multor scopuri. În primul rând, interesul public este protejat și credibilitatea profesiei este sporită atunci când se permite obținerea titlului de profesionist contabil numai celor care îndeplinesc cerințele de competență ale profesiei. În al doilea rând, organismele membre și autoritățile de reglementare au responsabilitatea de a se asigura că profesiștii contabili dețin competența așteptată de public, angajatori și clienți. În al treilea rând, profesiștii contabili au o datorie continuă de a-și menține

competența profesională pentru a se asigura că angajatorii, clienții și părțile interesate relevante primesc servicii profesionale competente.¹

Evaluarea formală a competenței profesionale (a se vedea: punctul 8)

- A5. Pentru a evalua formal dacă a fost dobândită competența profesională, organismul membru al IFAC se poate baza pe rezultatele uneia sau mai multor activități de evaluare de pe parcursul DPI. Configurarea activităților de evaluare pe parcursul DPI poate varia și poate include, dar nu se limitează la:
- (a) O singură examinare multi-disciplinară realizată la finalul DPI;
 - (b) O serie de examinări care se concentrează pe anumite arii de competență profesională, realizată pe parcursul DPI; sau
 - (c) O serie de examinări și de evaluări la locul de muncă realizate pe parcursul DPI.
- A6. Activitățile de evaluare sunt acele activități care au scopul de a evalua anumite arii de competență profesională. Pe parcursul DPI, activitățile de evaluare pot fi selectate pentru a corespunde unui anumit aspect al competenței profesionale care face obiectul evaluării. Exemplele de activități de evaluare pot include, dar nu se limitează la:
- (a) Examinări scrise;
 - (b) Examinări orale;
 - (c) Testare obiectivă;
 - (d) Testare asistată de calculator;
 - (e) Evaluare la locul de muncă a competenței, realizată de către angajatori; și
 - (f) Verificarea unui portofoliu de dovezi privind finalizarea activităților de la locul de muncă.
- A7. Tipurile de activități de evaluare selectate pot depinde de factori specifici fiecărui organism membru al IFAC, factori care includ, dar nu se limitează la:
- (a) Repartizarea și distanțele dintre zonele geografice în care se află candidații la titlul de profesionist contabil;
 - (b) Resursele educaționale și de alt tip disponibile organismului membru al IFAC;
 - (c) Numărul și pregătirea candidaților la titlul de profesionist contabil care sunt evaluați; și
 - (d) Gradul de disponibilitate a oportunităților de formare și dezvoltare furnizate de angajatori.
- A8. Factorii relevanți în stabilirea nivelului corespunzător de competență profesională care trebuie atins de profesioniștii contabili includ, dar nu se limitează la:
- (a) Complexitatea și varietatea sarcinilor de care sunt responsabili profesioniștii contabili;
 - (b) Așteptările părților interesate (cum ar fi publicul, angajatorii și organismele de reglementare) în privința naturii și nivelului de competență profesională;
 - (c) Cunoștințe de specialitate necesare profesioniștilor contabili care lucrează în anumite sectoare de activitate;

¹ Codul de conduită profesională, Manualul IESBA privind Codul etic pentru profesioniștii contabili - ediția 2012.

- (d) Nivelul de raționament profesional necesar pentru a prelua o misiune sau pentru a finaliza o sarcină;
- (e) Diversele roluri ale profesioniștilor contabili, cum ar fi cel de întocmire a situațiilor financiare, de consiliere fiscală sau de contabilitate managerială; și
- (f) Complexitatea mediului de lucru.

Principiile de evaluare (a se vedea: punctul 9)

- A9. Programele de educație profesională contabilă sunt proiectate pentru a ajuta candidații la titlul de profesionist contabil să își dezvolte competențele profesionale corespunzătoare până la finalul DPI. Ele pot consta într-o educație formală, furnizată prin intermediul unor programe de licență și cursuri oferite de universități, alți furnizori de educație superioare, organisme membre IFAC și angajatori, precum și în pregătirea la locul de muncă. Prin urmare, proiectarea programelor de educație profesională contabilă pe parcursul DPI poate implica un aport substanțial al altor părți interesate decât organismele membre IFAC.
- A10. Principiile de evaluare se aplică activităților individuale de evaluare care sunt realizate pe parcursul DPI. Cu toate acestea, se poate să nu fie întotdeauna posibil să se atingă nivelurile ridicate de fiabilitate, validitate, echitate, transparență și de autonomie.
- A11. O activitate de evaluare prezintă un nivel ridicat de fiabilitate dacă are, în mod consecvent, aceleași rezultate în aceleași circumstanțe. Fiabilitatea nu reprezintă o măsură absolută, diverse activități de evaluare putând avea grade diferite de fiabilitate. O activitate de evaluare este foarte fiabilă dacă majoritatea evaluatorilor, acționând în mod independent, ajung la același raționament, în aceleași circumstanțe.
- A12. Există numeroase modalități prin care activitățile de evaluare pot organizate în vederea creșterii fiabilității. De exemplu:
- (a) Fiabilitatea unei examinări în scris poate fi sporită dacă se evită utilizarea unei exprimări ambigue în întrebările sau instrucțiunile din cadrul examinării;
 - (b) Fiabilitatea unui test obiectiv poate fi sporită prin inițierea unei verificări interne sau externe a conținutului testării anterior finalizării acesteia; și
 - (c) Fiabilitatea unei evaluări la locul de muncă poate fi sporită prin selectarea evaluatorilor care dețin niveluri comparabile de aptitudini și prin punerea la dispoziția acestora a unei formări care să le permită să evalueze sarcina.
- A13. O activitate de evaluare prezintă un nivel ridicat de validitate dacă evaluează ceea ce s-a stabilit să fie evaluat. Validitatea nu reprezintă o măsură absolută, diverse activități de evaluare putând avea grade diferite de validitate. Validitatea ia forme diverse și include:
- (a) Validitate aparentă - o activitate de evaluare prezintă o validitate aparentă mare dacă este percepută ca o activitate care evaluează ceea ce stabilise să fie evaluat;
 - (b) Validitate predictivă - o activitate de evaluare prezintă o validitate predictivă mare atunci când conținutul ei este corelat cu un anumit aspect al competențelor profesionale care urmează a fi evaluat; și

- (c) Validitatea conținutului - o activitate de evaluare prezintă un nivel înalt de validitate a conținutului dacă asigură o acoperire corespunzătoare a unui anumit aspect al competențelor profesionale care este evaluat.
- A14. Există numeroase modalități de a concepe activitățile de evaluare astfel încât să fie sporită validitatea. De exemplu:
- (a) Validitatea aparentă poate fi sporită atunci când se evaluează competența candidaților la titlul de profesionist contabil în aplicarea unui anumit standard de contabilitate dacă examenul include mai degrabă un studiu de caz comprehensiv și relevant decât un studiu de caz simplu bazat pe informații incomplete;
 - (b) Validitatea predictivă poate fi sporită pentru evaluarea competențelor de lider prin folosirea evaluării la locul de muncă pentru a stabili cât de bine conduce o echipă candidatul la titlul de profesionist contabil, mai degrabă decât dacă s-ar utiliza rezultatele unui examen scris; și
 - (c) Validitatea conținutului poate fi sporită dacă o examinare acoperă mai degrabă mai multe, decât mai puține aspecte dintr-o anumită arie de competență profesională care este evaluată.
- A15. O activitate de evaluare are un grad ridicat de echitate dacă este corectă și obiectivă. Echitatea nu reprezintă o măsură absolută și diverse activități de evaluare pot avea diferite grade de echitate. Echitatea poate fi îmbunătățită atunci când cei care concep activitățile de evaluare sunt conștienți de posibilitatea de a fi subiectiv.
- A16. Există numeroase modalități de a concepe activitățile de evaluare astfel încât să fie sporită echitatea. De exemplu:
- (a) Echitatea poate fi crescută prin luarea măsurilor necesare pentru ca activitățile de evaluare să se bazeze doar pe tehnologiile informatice care sunt disponibile pentru toți candidații la titlul de profesionist contabil; și
 - (b) Echitatea poate fi crescută prin revizuirea lucrărilor de examen pentru a elimina ipotezele aferente aspectelor culturale care nu sunt împărtășite în mod obișnuit de către toți candidații la titlul de profesionist contabil.
- A17. O activitate de evaluare are un grad ridicat de transparență atunci când sunt făcute publice detaliile unei activități de evaluare, precum ariile de competență care vor fi evaluate și cadrul temporal al activității. Un nivel ridicat de transparență este de asemenea relevant atunci când se ia considerare totalitatea activităților de evaluare care se desfășoară pe parcursul DPI. Transparența nu reprezintă o măsură absolută și diverse activități de evaluare pot avea diferite grade de transparență. O comunicare clară și accesibilă părților interesate poate avea ca rezultat un grad ridicat de transparență.
- A18. Există numeroase modalități de a crește transparența activităților de evaluare. De exemplu:
- (a) În ceea ce privește totalitatea activităților de evaluare care sunt desfășurate pe parcursul DPI, transparența poate fi crescută prin punerea la dispoziția publicului larg a unui anunț prin care să se explice ariile de competență profesională care vor fi evaluate, tipurile de activități de evaluare incluse și cadrul temporal al activităților de evaluare pe parcursul DPI;

- (b) Transparența poate fi sporită la evaluarea la locul de muncă atunci când angajatorii comunică angajaților, un cadru general de competențe clar definit pe baza căruia vor fi evaluate competențele angajaților; și
 - (c) Transparența în stabilirea și efectuarea unei examinări poate fi crescută prin punerea la dispoziție în mod public a informațiilor privind desfășurarea, notarea și conducerea examinării.
- A19. O activitate de evaluare are un nivel ridicat de suficiență dacă (a) există un echilibru de profunzime și amploare, cunoștințe și aplicare și (b) combină subiecte din diferite domenii aplicate pentru o serie de situații și contexte. Un nivel ridicat de suficiență este de asemenea relevant atunci când se ia considerare totalitatea activităților de evaluare care se desfășoară pe parcursul DPI. Suficiența nu reprezintă o măsură absolută și diverse activități de evaluare pot avea diferite nivele de suficiență.
- A20. Există numeroase modalități de a concepe activitățile de evaluare astfel încât să fie mărită suficiența. De exemplu:
- (a) Suficiența poate fi crescută pe parcursul DPI prin includerea unor activități de evaluare a competențelor tehnice necesare, a aptitudinilor profesionale și a valorilor, eticii și atitudinilor profesionale (amploare) la un nivel adecvat de detaliu (profunzime); și
 - (b) Suficiența în ceea ce privește evaluarea la locul de muncă poate fi crescută impunând candidaților la titlul de profesionist contabil să demonstreze competențele profesionale pentru o gamă largă de aptitudini profesionale și valori, etică și atitudini profesionale care sunt aplicate în numeroase situații diferite.

Dovezi care pot fi verificate (a se vedea: punctul 10)

- A21. Dovezile care pot fi verificate reprezintă dovezi obiective, care pot fi demonstrate și care sunt păstrate în format scris sau electronic. Fundamentarea evaluării competenței profesionale pe baza dovezilor care pot fi verificate poate satisface nevoile terțelor părți care supraveghează sau reglementează organismul membru IFAC. De asemenea, va spori încrederea părților interesate în ceea ce privește faptul că persoanele care candidează la titlul de profesionist contabil au obținut un nivel adecvat de competență profesională până la finalul DPI.
- A22. Exemple de astfel de dovezi care pot fi verificate includ:
- (a) Certificate care atestă finalizarea cu succes a cursului;
 - (b) Înregistrarea rezultatelor aferente finalizării cu succes a examinărilor; și
 - (c) O evidență a realizărilor oferită de angajatori cu privire la competențele dobândite de candidatul la titlul de profesionist contabil.

Standardele Internaționale de Educație, Proiectele de expunere, Documentele consultative și alte publicații IAESB sunt publicate de IFAC și intră sub incidența drepturilor de autor ale IFAC.

IAESB și IFAC nu acceptă responsabilitatea pentru pierderile cauzate oricărei persoane care acționează sau se abține de la a acționa pe baza materialului din această publicație, indiferent dacă astfel de pierderi sunt cauzate de neglijență sau de alte motive.

Sigla IAESB, „International Accounting Education Standards Board”, „IAESB”, „International Education Standards”, „IES”, sigla IFAC, „International Federation of Accountants” și „IFAC” reprezintă mărci înregistrate și mărci de serviciu ale IFAC.

Drepturi de autor © noiembrie 2012 ale International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate. Se acordă permisiunea de a face copii ale acestui document, condiția fiind ca aceste copii să fie folosite exclusiv pentru cursuri universitare sau pentru uz personal și să nu fie vândute sau distribuite, iar fiecare copie să includă următoarea mențiune: *Drepturi de autor © noiembrie 2012 ale International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate. Utilizat cu permisiunea IFAC. Contactați permissions@ifac.org pentru permisiunea de a reproduce, stoca sau transmite acest document.* În alte situații, este necesară permisiunea scrisă a IFAC pentru reproducerea, stocarea, transmiterea sau pentru utilizarea acestui document în scopuri similare, cu excepția cazurilor permise de lege.

Contactați permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-139-4

Prezentul *Standardul Internațional de Educație (IES) 6, Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale (revizuit)* al International Accounting Education Standards Board, publicat de International Federation of Accountants (IFAC) în noiembrie 2012 în limba engleză, a fost tradus în limba română de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR) în mai 2019 și a fost reprodus cu permisiunea IFAC. Procesul de traducere a *Standardul Internațional de Educație (IES) 6, Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale (revizuit)* a fost analizat de IFAC și traducerea a fost realizată în conformitate cu „Declarația de politică – Politica de traducere a publicațiilor International Federation of Accountants”. Textul aprobat al *Standardul Internațional de Educație (IES) 6, Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale (revizuit)* este cel publicat de IFAC în limba engleză. IFAC nu își asumă nicio responsabilitate pentru acuratețea și caracterul complet al traducerii sau pentru orice acțiuni care ar putea decurge ca urmare a acesteia.

Textul în limba engleză al *Standardul Internațional de Educație (IES) 6, Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale (revizuit)* © 2012 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Textul în limba română al *Standardul Internațional de Educație (IES) 6, Dezvoltarea profesională inițială – evaluarea competenței profesionale (revizuit)* © 2019 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Titlul original: *International Education Standard (IES) 6, Initial Professional Development – Assessment of Professional Competence (Revised)*, ISBN: 978-1-60815-139-4

Contactați permissions@ifac.org pentru permisiunea de a reproduce, a stoca, a transmite sau a utiliza acest document în alte scopuri similare.

Publicat de:

**International Accounting
Education
Standards Board**

529 Fifth Avenue, 6th Floor, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaesb.org